

Indhold

Indledning: Filosofiens opgave	13
I Filosofi og rationalitet	17
1. Den filosofiske undren	17
2. Hvad er det at være rationel?	18
3. Den filosofiske spørgen og rationalitetens krav	19
4. Den rene fornuft og filosofien	20
5. Filosofien og den selvstændige tænken	21
6. Filosofihistorien	23
7. Den dominerende filosofiske position i nutiden	24
8. Opgaven	26
II Kant og Hume om kausalitet	29
1. Kant som filosofisk forbillede	29
2. Humes analyse af kausalforholdet	30
3. Kants reaktion	31

4.	Kants dybere begrundelse for kausalprincippets nødvendighed	33
5.	Problemer ved Kants løsning	34
6.	Det dybere svar på Humes problem	35
7.	Den fundamentale begrebsramme	38
III	Hvad filosofien kan lære af fysikkens særlige udvikling	41
1.	Newtons fysik som videnskabeligt paradigme	41
2.	Hastighedsgrænsen og relativitetsteorierne	43
3.	Virkningskvantum og kvantemekanik	45
4.	Forening af kvantemekanik og relativitetsteorier	46
5.	Einsteins forhold til kvantemekanikken	47
6.	Kuhns paradigmatheori	48
7.	En dybere forståelse af forholdet mellem klassisk fysik og moderne fysik	51
8.	Den klassiske fysiks indre konsistens og implicitte konsekvenser	53
9.	Den klassiske fysik som betingelse for virkelighedsbeskrivelse	56
IV	Det givne system af videnskaber	59
1.	Fysikken og de andre videnskaber	59
2.	Logikken	60
3.	Videnskaben om tallene	61

4.	Geometrien	63
5.	Fysikken	65
6.	Biologien: videnskaben om det levende	66
7.	Psykologien: videnskaben om det bevidste	70
8.	Sprogvidenskab	75
9.	Samfundsvidenskab	79
10.	Historievidenskab	81
11.	Filosofien	83

V	Den transcendentale deduktion af de begrebslogiske betingelser for enhver mulig virkelighedsbeskrivelse	87
1.	Kan spørgsmålet besvares?	87
2.	Det fundamentale grundlag	90
3.	Den logiske ramme	93
	a) Præcisering af grundlaget	94
	b) Påstandslogikken	95
	c) Den logiske ramme for muligheden af påstande om virkeligheden	97
	d) Udbygning af den logiske ramme for påstande om virkeligheden	99
	e) Tallenes verden	102
4.	Hvorledes empiriske prædikater rent begrebslogisk er mulige	104

a)	Deduktionen af tidsbegrebet	104
b)	Deduktionen af kausalprincippet	107
5.	Hvilke specifikke empiriske prædikater er begrebslogisk nødvendige?	109
a)	Deduktion af rumbegrebet	110
b)	Deduktion af geometrien	112
6.	De begrebslogiske betingelser for beskrivelse af simple rum-tidslige objekter	114
a)	Newtons bevægelseslove	115
b)	Gravitationskraften og dens konsekvenser	117
c)	Det begrebslogiske forhold mellem den transcendentale deduktion og den fysisk videnskab	119
7.	De begrebslogiske betingelser for muligheden af begrebslogik i en fysisk verden	120
a)	Muligheden af levævæsner	121
b)	Levævæsner, der kan bevæge sig med formål	124
c)	Indlæring, bevidsthed og sprog	126
d)	Person, viden og ansvar	129
e)	Ansvar for viden: forpligtelsen til rationalitet	131
f)	Den sandhedsforpligtede spørgen: Videnskabens og filosofiens udspring	132

VI	Den rene fornuft i etikken	137
1.	Benægtelsen af, at værdier kan begrundes rationelt	138
	a) Hume og positivismen	138
	b) Nietzsche og hans efterfølgere	139
2.	Tidligere forsøg på at formulere et rationelt etisk princip	142
	a) Det utilitaristiske princip	142
	b) Det kategoriske imperativ	143
3.	Det etiske konsistenskrav	145
4.	Det etiske konsistenskrav og de nødvendige træk ved personers situation	146
VII	Den rene fornuft i det politiske	151
1.	Demokratiet som rationelt politisk ideal	152
	a) Demokratisk selvopdragelse	153
	b) Repræsentativt demokrati	153
	c) Demokratiet kræver grænser	154
2.	Er demokratiet en realistisk samfundsorden?	155
3.	Har vi rationalitet til at bevare vort demokrati?	158
	a) Den manglende forståelse for religionernes forskellighed	161
	b) Venstrefløjens relativisme: Identitetspolitik	162

c) Højrefløjens relativisme:	
Nationalkonservatismens identitetspolitik	165
d) Liberalistisk værdirelativisme:	
Det økonomiske rationalitetsbegreb	169
4. Rationalitetens sociale fundament:	
Universiteternes svigt	178
Afslutning: Den absolutte sandhed	183
Om forfatteren	185